

«02» 09 2025 ж

Бұйрық №32

(көшірме)

Клуб, үйірме, секция жетекшілерін тағайындау туралы

Мектеп оқушыларының шығармашылық қабілеттерін арттыру, әр баланың өзіндік ерекшеліктерін дамыту мақсатында **Бұйырамын:**

Оқушылардың білім деңгейін тереңдетіп, ой-санасын қалыптастыру мақсатында сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастыруға клуб, үйірме, секция жұмыстары құрылып, жетекшілікке төмендегі мұғалімдер бекітілсін.

№	Жетекшінің аты-жөні	Клуб, үйірме, секция атауы	Оқушы саны	Сағат саны	Ескертпе
1	Төленді Б.М	«Отбасы» клубы	4	0,25	Ақылы
2	Жолдыбаев М.А	«Жас эколог» клубы	4	0,25	Ақылы
3	Жолдыбаев М.А	«Адал ұрпақ» клубы	3	1	Ақысыз
4	Курбанова М.Т	«Ашық алаң» дебат клубы	4	1	Ақысыз
5	Ғалымханов С.Т	«Роботатехника және ЖИ» клубы	4	1	Ақысыз
6	Щетинко Н.С	«Рукоделие» үйірмесі	4	1	Ақысыз
7	Какимжанов А.Д	«Волейбол» секциясы	6	1	Ақысыз
8	Төленді Б.М	«Футбол» секциясы	7	1	Ақысыз

Мектеп директоры

Койбагарова С.Ж

Бекітемін:
Мектеп директоры: С.Ж. Койбагарова

**Сарыөзен орта мектебінің клубтарының, үйірмелерінің, секцияларының
жұмыс кестесі 2025-2026 оқу жылы**

График работы клубов, кружков, секций Сарыозенской ОСШ

№	Наименование Атауы	Руководитель Жетекшісі	День недели Апта күні	Время работы Жұмыс уақыты
1	«Отбасы» клубы	Төленді Бекнұр Маратұлы	Четверг/ Бейсенбі Пятница /Жұма	15.00-17.00
2	«Адал ұрпақ» клубы	Жолдыбаев Магжан Айтмаганбетович	Понедельник/ Дүйсенбі	16.00-17.00
3	«Жас эколог» клубы	Жолдыбаев Магжан Айтмаганбетович	Вторник/ Сейсенбі Четверг/ Бейсенбі	15.00-17.00
4	«Ашық алаң» дебат клубы	Курбанова Меруерт Турлугуловна	Понедельник/ Дүйсенбі	16.00-17.00
5	«Рукоделие» үйірмесі	Щетинко Наталья Степановна	Пятница /Жұма	16.00-17.00
6	«Робототехника және ЖИ» клубы	Ғалымханов Сәулет Тіміржанұлы	Среда/Сәрсенбі	17.00-18.00
7	«Волейбол» секциясы	Какимжанов Азамат Даулетович	Четверг/ Бейсенбі Пятница / Жұма	17.00-19.00
8	«Футбол» секциясы	Төленді Бекнұр Маратұлы	Вторник/ Сейсенбі Среда/Сәрсенбі	15.00-17.00

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫНЫҢ
«АРҚАЛЫҚ ҚАЛАСЫ БІЛІМ БӨЛІМІНІҢ
САРЫӨЗЕН НЕГІЗГІ ОРТА МЕКТЕБІ» КММ

«Бекітемін»
№1 педагогикалық кеңесінде
«Арқалық қаласы білім бөлімінің
Сарыөзен негізгі орта мектебі»
КММ басшысы
С.Ж. Қойбағарова
«29» тамыз 2025ж.

"ЖАС ЭКОЛОГ" КЛУБЫ
ҚОСЫМША ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН
ЭКОЛОГИЯЛІК БАҒДАРЛАМАСЫ

Бағыты: **экологиялық**

Бағдарламаны іске асыру мерзімі: **1 жыл**

Бағдарлама түрі: **модификацияланған**

Деңгей: **бастапқы**

Білім алушылардың жасы: **10-13 жас**

Құрастырушы: **Жолдыбаев Мағжан Айтмағанбетович**

Тарих пәнінің мұғалімі

Арқалық қаласы-2025 жыл.

Түсіндірме жазба

«Жас эколог» үйірмесі оқып үйрену ұосымша білім мен кәсіби мамандықтандауға, жас әспірімдердің бойындағы ерекше қабілеттерін жетілдіруге көмектеседі. «Туған жер» бағдарламасын қолға алуды ұсынамын. Себебі, оның ауқымы өзенше оп-оңай кеңейіп «Туған елге» ұласады. Туған жарге, оның мәдениеті мен салт – дәстүрлеріне айрықша іңкәрлікпен ат салысу-шынайы патриотизмнің маңызды көріністерінің бірі. Бағдарламаны жүзге асыру ауқымды экологиялық жұмыстары жүргізуді, жергәлікті деңгейдегі тарихы ескерткіштер мен мәдени нысандар, өзен – кклдердің экологиялық жағдайы туралы мәліметтермен танысуды талап етеді. Сол бағытта «Жас эколог» үйірмесі құрылды.

Табиғатты қорғау қарапайым істерден басталады. Бөлме өсімдіктерін жүту, оны өсеру мектеп ауласына гүл, ағаш отырғызу, оны жұлмау, сындырмау, жергілікті жердегі өзен – көлдердің экологиялық жағдайы, әсімдітер, жануарлар әлемімен танысу, фенологиялық бақылау, зеттеу жұмыстарын жүргізілуімен ерекшеленеді.

Тиимділігі: Бағдарлама әр оқушының жас ерекшелігі мен икемділігін ескере отырып, өздерінің қызығушылық танытқан жұмыс нысандарымен айналысуға мүмкіндік алады.

Жаңалығы: Жұмыс барысында оқушылар адамның іс-ерекетіне баға беру және адам денсаулығын сақтау, жергілікті жердің экологиялық жағдайын анықтау фенологиялық бақылау, гидрологиялық, марфологиялық, гидрометриялық зерттеу жұмыстарын жүргізу арқылы жоба жұмыстарын жасауға үйренеді.

Мақсаты: Экология ғылымының зерттеу объектісі- адам мен қоршаған орта арасындағы қарым – қатынастарды, табиғи тепе - теңдіктің бұзылуы, табиғи қорлардың сарқылуын, олардың себеп – салдарын, анықтау. Ең бастысы, биосфера тіршілігінің тұрақтылығын сақтау үшін «адам- қоғам- табиғат» арасындағы үйлесімділікті, ізгілікті, біртұтастықты үйлестіру болып табылады. Ол үшін адамзаттың санасына, ой – өрісіне, көзқарасына – қоршаған орта мен қоғам және болашақ ұрпақтары үшін қажеттілікті сезіндіру керек, яғни табиғатқа деген тұрпайы түсініктен арылта отырып, экологиялық білімді ұрпақ тәрбиелеу.

Міндеттері:

- табиғи қорларды тиімді пайдалану мен қорғауда жеке адами жауапкершілігін күшейту;
- қоршаған орта мен адамзат арасындағы үйлесімділікті сәйкестендіру;
- антропогендік өзгерістер мен қоршаған ортаның ластануына жол бермеу;
- экологиялық жағдайларға мән беру және экологиялық проблемаларды шешу жолдарын іздестіру;
- адамның іс – әрекетіне баға беру және адам денсаулығын сақтау;
- экологиялық білім, әдеп, сана мен мәдениетті қалыптастыру.

**«Жас эколог» үйірмесінің оқу жылына арналған тақырыптық
жоспарының бағдарламасы**

№	Тақырыптар	Ж.С.С.	Теория	Практика
1	Кіріспе	2	2	
2	Экология ғылымы туралы түсінік	6	2	4
3	Жергілікті жердегі топырақта өмір сүретін тірі организмдерді зерттеу	2	1	1
4	Гидрологиялық зерттеулер	22	6	16
5	Қоршаған ортаның адам денсаулығына әсері	20	6	20
6	Жануарлар экологиясы	28	10	18
7	Зерттеліп отырған аймақтың экологиялық жүйесі	26	6	20
8	Өсімдіктер экологиясы	28	10	18
9	Қорытынды сабақ	2	2	
	Барлығы:	136	49	87

5

Бағдарлама мазмұны

Кіріспе(2сағат)

Жергілікті жердегі кіші өзендерді зерттеуге арналған қажетті құрал-жабдықтар, әдіс-тәсілдерімен танысу. Қажетті әдістемелік – нұсқаулар, экологиялық газет-журналдармен танысу.

Экология ғылымы туралы түсінік(6 сағат)

Экология-тірі организмдерді, табиғаттағы барлық өзгерістерді, адамның әрекетімен және қоршаған ортамен байланыстырып зерттейтін кешенді ғылымдар жиынтығы экология ғылымының басқа ғылымдармен байланыс мақсаты мен міндеттерді зерттеу объектілері және бағыттары.

Экология ғылымының қалыптасу кезеңдері мен құрылымы. Әрбір кезеңде экология ғылымының даму деңгейі, оны дамытушы эколог ғалымдар.

Экология ғылымының қалыптасуына қазақстандық ғалымдардың қосқан үлесі. Ғылыми- техникалық прогрестің қоршаған ортаға әсері.

Жергілікті жердегі топырақта өмір сүретін тірі организмдерді зерттеу.(2 сағат)

Топырақтың жалпы сипаттамасы. Топырақ қалыптастырушы факторлар.

Уақыт бойынша топырақтың өзгеруі: Топырақ кескіндері климат және жел. Топырақ ылғалы. Жергілікті мекеннің топырақ түрлері. Топырақ мінездемелері. Жұмыс қорытындылары.

Гидрологиялық зерттеулер.(22 сағат)

Судың табиғаттағы маңызы. Белгілі бір ауданның су аймақтары. Көлдер, Үлкен көл, Теплое т.б өзен-көлдердің өсімдіктер мен жануарлар дүниесін зерттеу. Судың химиялық және биологиялық құрамын анықтау. Адам шаруашылығының су аймақтарының экологиясына әсері.

Қоршаған ортаның адам денсаулығына әсері(20 сағат)

Табиғи экожүйелердің ластануы. Атмосфера ауасының ластануы. Таза ауа проблемасы және адам денсаулығы. Су және жер ресурстарының ластануы. Ауру түрлері. Қоршаған ортаның химиялық ластануы. Қазақстандағы полигондар, ғарыш аймақтары, оның зардаптары. Қоршаған ортаның биологиялық ластануы. Оның табиғи көздері. Оба, індет т.б жұқпалы аурулар. Қоршаған ортаның ластануына адамның іс-әрекетінің тікелей әсері.

Жануарлар экологиясы (28 сағат)

Жануарлар- табиғат туындысы. Жануарлар дүниесінің тіршілік үшін маңызы. Жануарлардың көптүрлілігі. Құстар мен жануарлар дүниесіндегі ғажайыптар. Жергілікті жердегі жануарлар дүниесі мен қазіргі экологиялық жағдайы. Сирек немесе біржола құрып бара жатқан жануарлар. Адамның іс-әрекетінің жануарлар дүниесіне тікелей немесе жанама әсері.

Зерттеліп отырған аймақтың экологиялық жүйесі

Заттардың биологиялық айналымы. Экожүйені құру заңдары. Трофикалық пирамидалар. Агроценоз бен арозкожүйелер. Адамның тіршілік жағдайларын өзгертуі. Жергілікті жердегі балалар мен жасөспірімдердің денсаулығы. Табиғаттың адам денсаулығына әсері

Өсімдіктер экологиясы (28 сағат)

Өсімдіктердің табиғаттағы және тіршілік үшін маңызы. Өсімдіктердің көптүрлілігінің азыаюы. Орман экологиясы . Ормандарды қалпына келтіру мәселелері. Сирек кездесетін және дәрілік өсімдіктер экологиясы. Өсімдіктер экологиясының аймақтық проблемалары.

Дәрілік өсімдіктердің қасиеттерін жеке-жеке ашу. Адамның қорғаныш функциясының дамуы мен бейімделуі. Фитотерапия, ароматерапия. Дәрілік өсімдіктер. Халық емі мен оның дамуы. Адам- қоршаған орта жүйесі арасындағы қарым-қатынасты жақсарту мәселелері.

Қорытынды сабақ(2сағат)

Орындаған жұмыстарды талдау. Жасалған үлгілерді ұжымдық талқылау. Қорытындылау, үздіктерді марапаттау.

« Жас эколог» үйірмесінің жоспары

№	Тақырыбы	Сағат саны			уакыты
		барлығы	теория	практика	
I	Кіріспе	2	2		
1	Кітапханаға саяхат (кажетт» экологиялық нұсқаулар, газет-журналдармен танысу)		1		2.09
2	Техникалық қауіпсіздік ережелері		1		2.09
II	Экология ғылымы туралы түсінік	6	2	4	
3	Экология ғылымына кіріспе, мақсат, міндеттері		2		4.09
4	Экология ғылымының қалыптасу кезені мен құрылымы			4	9,11.09
III	Жергілікті жердегі топырақта өмір сүретін тірі организмдерді зерттеу	2	1	1	
5	Литосфера құрылымы, тіршілік үшін маңызы		1		16.09
6	Топырақтың ылғалдылығын анықтау			1	16.09
IV	Гидрологиялық зерттеу	22	6	16	
7	Судың биосферадағы рөлі, табиғаттары айналымы		2		18.09
8	Жергілікті жердегі су қоймалары		2	2	23,25.09
9	<i>«Таза қала сізден басталады» акция</i>			4	30.09,2.10
10	Жергілікт өзен-көлдердегі өсімдіктер мен жануарлар әлемін зерттеу		2	4	7.10,9.10
11	<i>Экскурсия «Жергілікті жердегі судың ластануын себептері мен сақтау жолдарын анықтау»</i>			6	14,16, 21.10

V	Қоршаған ортаның адам денсаулығына әсері	20	10	10	
12	Қоршаған ортаның физикалық факторларының адам денсаулығына әсері		2		23.10 4.11
13	Үштобе ауылының экологиялық мәселесі, халықтың экологиялық жағдайы		2	2	6,11.11
14	Біз қандай азықпен қоректенеміз		2	2	13,18.11
15	Жұқпалы аурулар. Тұмау. Медикпен кездесу		2	2	20,25.11
16	Жарысты өткізу			2	27.11
VI	Жануарлар экологиясы	28	10	18	
17	Жануарлар экологиясы		2		2.12
18	Адам іс-әрекетінің жануарлар дүниесіне тікелей және жанама әсері		4	4	4,9,11, 16.12
19	Жергілікті жердегі сирек кездесетін аң- құстармен танысу.		4	5	18,23, 25.12 8.01
20	Тұрмыстық қалдықтардан бұйымдар жасау. Көрме.			9	13,15,20, 22.01
VI	Зерттеліп отырған аймақтың экологиялық жүйесі	26	6	20	
21	Қазақстандағы экологиялық апат аймақтары		2	4	27,29,3.02
22	Адамның тіршілік жағдайларын өзгертуі.		2	4	5,10,12.02
23.	Экскурсия Облыстық Табиғат және экология мұражайына саяхат.			4	17,19.02
24	Табиғат- біздің досымыз. Сурет байқауы.			4	24,26.02
25	Таза мектеп, таза қала, ең жасыл кабинет экожобасын іске асыру,окочеллендж байқау.		2	4	3,5,10.03
VI I	Өсімдіктер экологиясы.	28	10	18	
26	Өсімдіктердің көптүрлілігі, бір және көпжылдық өсімдіктер.		2		12.03
27	Экскурсия. Жергілікті жердегі кездесетін өсімдіктермен танысу.			4	17.03 2.04
28	Дәрілік өсімдіктер.		2	2	7,9.04
29	Қызыл кітапқа енгізілген өсімдіктер				

30	Орман мен өсімдіктерді қорғау жолдары		2	2	14,16.04
31	Бір тал кессең, он талек Челлендж			2	21.04
32	Өсімдіктердің кеппешөбін дайындау.		2	4	23,28, 30.04
33	Табиғаттағы сұлулық сэлфи.			2	5.05
VI II	Қорытынды сабақ.	2	2		7.05
34	Орындалған жұмыстарды талдау.		2		12.05
	Барлығы.	136	49	87	

БЕКТЕМІН
Мектеп директоры:

Қойбағарова С.Ж.
«29» тамыз 2024ж.

КЕЛІСЕМІН
Директордың тәрбие ісі
жөніндегі орынбасары:
Щетинко Н.С.
«28» тамыз 2024ж

«ВОЛЕЙБОЛ» СЕКЦИЯСЫ

Бағыты- спорттық

Бағдарламаны іске асыру мерзімі-1 жыл

Білім алушылардың жасы: 14-15 жас

Құрастырушы: Какимжанов Азамат Даулетович

Дене шынықтыру пәнінің мұғалімі

2024 – 2025 оқу жылы.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

Дене шынықтыру мен спортқа қоғамдық–тәрбиелік маңызы зор. Дене шынықтыру және спортпен шұғылдану ағзаның барлық функцияларын жақсартуға, жүйке, жүрек–қан тамырлары, тыныс алу жүйелерін, тірек–қимыл аппаратын нығайтуға ықпал етеді, адам ағзасының қоршаған ортаның қолайсыз әсерлеріне төзімділігін арттырады, жалпы мәдениетті арттыруға ықпал етеді. деңгей. Бұл бағдарламаның ерекшелігі - оқушылардың жалпы дене шынықтырумен, спорт теориясы бойынша сабақтар өткізумен қатар, өз қойылымдарына презентациялар дайындауы.

Волейболдан секция жұмысының негізгі қағидасы - сандық (сағаттық) және сапалық (нормативтік талаптар) көрсеткіштермен көрсетілген физикалық, техникалық, тактикалық теориялық дайындыққа қойылатын бағдарламалық талаптарды орындау. Бағдарлама теориялық және практикалық сабақтарды өткізуді, тыңдаушылардың бақылау стандарттарын тапсыруын, жарыстарға қатысуды қарастырады.

Сонымен қатар, мектептегі дене шынықтыру сабақтарының халықты сауықтыру, денсаулықты нығайту, балалық және жастық шақтағы болашақ ұзақ мерзімді және салауатты өмірдің сенімді негізін құру бағдарламасының маңызды бөлігі ретіндегі маңызы артып келеді. Мектептегі спорттық өмірдің басты факторы сыныптан тыс жұмыстар деп санаймыз. Оның негізін мектептегі спорт секциясын ұйымдастыру құрайды. Бұл бағдарлама "волейбол" бөліміндегі дене шынықтыру жаттығуларын қолдана отырып, жалпы білім беретін мектеп оқушыларына қосымша дене шынықтыру біліміне бағыт-бағдар беруге арналған. Секция бағдарламасы оқу-жаттығу материалдарын 3 жылдық оқуға бөлуді қарастырады. Секцияда 5-11 сынып оқушылары айналысады.

Бағдарламаның мақсаты: оқушылардың дене шынықтыру мен спортқа деген қызығушылығы мен қажеттіліктерін қалыптастыру, мектеп оқушылары арасында волейбол ойынын кеңінен насихаттау, салауатты өмір салтын насихаттау.

Міндеттері:

- волейбол ойнаудың теориялық және практикалық тәсілдерін меңгеру;
- волейболдан аудандық жарыстарға қатысудың нәтижелілік деңгейін арттыру;
- оқушылардың негізгі қозғалыс қасиеттерін дамыту: күш, ептілік, қозғалыс жылдамдығы, жылдамдық-күш қасиеттері, төзімділік;
- оқушылардың бойында адамгершілік қасиеттерді тәрбиелеу: мақсаттылық және ерік-жігер, тәртіптілік және жауапкершілік;
  - денсаулықты нығайту, үйлесімді физикалық дамуға ықпал ету;
  - волейболды теориялық және практикалық дағдылармен қаруландыру;
  - оқушыларды өмірлік маңызы бар қимыл-қозғалыс дағдылары мен дағдыларына үйрету;
  - кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу мақсатында мектеп оқушыларының пайдалы жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру.

Бұл бағдарламаның айрықша ерекшелігі оның дене шынықтыруды дамытуға және волейбол ойнаудың арнайы дағдылары мен дағдыларын жетілдіруге ғана емес, сонымен қатар оқушылардың жалпы дамуына ықпал ететіндігінде: әдебиеттермен жұмыс істеуге үйретеді, олар үшін баяндамалар мен презентациялар құрастыру қабілетін қалыптастырады,

т.а. тәрбиеленушілердің ақпараттық–коммуникативтік құзыреттілігін дамытады, бұл олардың қазіргі қоғамда одан әрі әлеуметтенуіне көмектеседі.

Волейбол секциясы жұмысының негізгі қағидасы — сандық (сағаттық) және сапалық (нормативтік талаптар) көрсеткіштермен көрсетілген дене шынықтыру, техникалық, тактикалық, теориялық дайындыққа қойылатын бағдарламалық талаптарды орындау. Оқушыларды даярлаудың негізі ойынның техникалық және тактикалық әдістерін меңгерудегі жан-жақтылық болып табылады.

Секциядағы сабақтар аптасына 2 сағаттан өткізіледі. Топтың құрамы шамамен 15 адамды құрайды.

Секцияға дене шынықтыру сабақтарына дәрігер жіберген балалар қабылданады. Болашақта олар медициналық тексеруден өтеді.

Дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

БІЛУ:

дене шынықтыру жаттығуларының денсаулықты нығайтуға, кәсіптік аурулар мен зиянды әдеттердің алдын алуға әсері;

дене дамуы мен дене дайындығын бақылау және бағалау әдістері;
құрал-жабдықтар мен спорттық киімдерге қойылатын гигиеналық талаптар, жарақаттардың пайда болуының гигиеналық талаптарға дұрыс қарамауына тәуелділігі;
ертүрлі мақсатты бағыттағы дене жаттығуларымен жеке жаттығулар жүйесін жоспарлау ережелері мен әдістері;

волейболды оқыту және жаттықтыру әдістемесінің негіздері.

ойын ережесі;

волейбол ойынының техникасы мен тактикасы;

саптық командалар;

оқу–жаттығу ойындарына төрелік ету әдістемесі;

презентацияларды құруға арналған жалпы ұсыныстар;

ІСТЕЙ БІЛУ:

ағзаның функционалдық мүмкіндіктерін көтеру және нығайту және арнайы физикалық қасиеттерді – жылдамдықты, төзімділікті, ептілікті, күшті, икемділікті дамыту үшін жеке арнайы таңдалған дене жаттығуларын орындау;

дене жаттығуларын орындау және жарыстар өткізу кезінде қауіпсіздікті сақтау;
шабуылда және қорғаныста жеке және топтық тактикалық әрекеттерді орындау;
шабуылда және қорғаныста доппен және допсыз техникалық әрекеттерді орындау;
алған білімдері мен дағдыларын практикалық іс-әрекетте және күнделікті өмірде қолдану.

волейболдан жарыстарға төрелік етуді жүзеге асыру;

спорттық бағыттағы кітаппен жұмыс;

онда баяндамалар мен презентацияларды өз бетінше құрастыру;

Оқу-тәрбие жұмысының формалары.

Сабақтарды ұйымдастыру формалары:

Әңгіме, әдебиеттермен жұмыс, спорттық жаттығулар мен ойын техникасын көрсету және жаттықтыру; практикалық сабақтар – жаттығулар, волейбол ойыны; презентация бойынша өзіндік жұмыс, оқушылардың сөйлеген сөздері.

Оқу тәжірибесінің міндеттері: саптық құрамдарды меңгеру, жалпы дене шынықтыру жаттығуларына арналған жаттығуларды таңдау (қыздыру), жаттығуларды орындау әдістемесі және сабақтың жекелеген бөліктері.

Оқу-жаттығу ойындарына төрешілік етуді "Ойын ережелері" бөлімі мен төрешілік әдістемесі зерттелгеннен кейін қатысушылардың өздері жүргізуі керек. Секция меңгерушісі өз оқушыларының жалпы білім беретін мектептегі үлгерімін жүйелі түрде қадағалап, ата-аналармен, мұғалімдермен, сынып жетекшілерімен байланыста болуы керек. Ол қоғамға пайдалы еңбекке, іс-әрекетке саналы көзқарасқа дағдыландыруы, жолдастық, батылдық, жеңіске деген ерік-жігер сияқты қасиеттерді тәрбиелеуі керек. Волейбол секциясындағы барлық тәрбие жұмыстары тәрбие жұмысының жоспарына сәйкес жүргізіледі. Мәселелерді сәтті шешу үшін оқу-тәрбие жұмысын нақты жоспарлау қажет, ол келесі құжаттаманы қарастырады: жылдық оқу-тақырыптық жоспар, күнтізбелік-тақырыптық жоспарлау, жұмыс журналы, оның ішінде балалардың сабаққа қатысуы.

Жұмыстың негізгі әдістері.

Оқытудың әдістері мен тәсілдері:
Топтық, жеке, демонстрациялық.

1. Жаттығуларды ауызша сипаттау әдісі

Бұл ең әмбебап әдіс. Оның көмегімен әр түрлі міндеттер шешіледі (оқу міндеттерін қою, қозғалыс техникасын сипаттау, оқу барысын бақылау, тапсырманың нәтижелерін талдау).

2. Жаттығуларды көрсету әдісі

Оқытушының оқытылатын элементтерді көрсетуі ең көрнекі болып табылады. Бұл орындау жаттығудың тұтас бейнесін жасауға көмектеседі. Балалар үшін бұл әдіс оқытудың ажырамас бөлігі болып табылады, өйткені ол сақталған психикалық құрылымдарға (еліктеу рефлексі) сүйенеді.

3. Жаттығуларды біртұтас меңгеру әдісі

Бұл әдіс жаттығуларды толығымен орындауды көздейді.

Біртұтас оқыту әдісінің нұсқаларының бірі - құрылымы жағынан жаңаларына ұқсас қарапайым, бұрын үйренген жаттығуларды алдын ала орындауды көздейтін жетекші жаттығулар әдісі.

4. Бөлшектелген оқыту әдісі

Әдіс зерттелетін қозғалыс әрекетін құрамдас бөліктерге жасанды түрде бөлшектеуден және оларды одан әрі тұтас жаттығуға біріктіру арқылы дәйекті меңгеруден тұрады.

5. Оқыту шарттарын өзгерту әдісі

Бұл әдіс жаттығуларды орындауға арнайы жағдай жасауды көздейді (жаттығулар аяқпен емес, баспен орындалады).;

6. Ойын әдісі

Бұл әдіс қажетті қасиеттерді дамытатын спорттық ойындарды қолдануды көздейді (реакция жылдамдығы, кеңістіктегі үйлестіру, функционалды жүгіру техникасы).

Күтілетін жұмыс нәтижелері:

1. Волейбол ойынының теориялық және практикалық негіздерін меңгеру;
2. Волейболдан аудандық жарыстарға мектептің қатысу тиімділігін арттыру;
3. Оқушылардың негізгі қимыл-қозғалыс қасиеттерін дамыту: күш, ептілік, қозғалыс жылдамдығы, жылдамдық-күш қасиеттері, төзімділік;
4. Оқушыларды адамгершілік қасиеттерге тәрбиелеу: мақсаттылық пен ерік-жігер, тәртіптілік пен жауапкершілік.
5. Оқушылардың денсаулығын нығайту;
6. Волейболды теориялық және практикалық дағдылармен қаруландыру;
7. Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу мақсатында мектеп оқушыларының пайдалы жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру.

1 оқу жылының оқу-тақырыптық жоспары

№	Бөлімнің атауы	Саны сағат	Теория	Тәжірибе
1	Кіріспе сабақ. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық	1	1	-
2	Гигиена, дәрігерлік бақылау, өзін-өзі бақылау, жарақаттанудың алдын алу	1	1	-
3	Волейболды оқыту әдістемесінің негіздері	16	5	13
4	Жалпы және арнайы дене шынықтыру дайындығы	18	5	13
5	Ойын техникасы мен тактикасының негіздері	16	5	13
6	Бақылау ойындары мен жарыстар	8	-	5
7	Бақылау сынақтары	1	-	1
8	Жарыстарға қатысу.	3	-	3
	Барлығы	64	16	48

2 жылдық оқудың оқу-тақырыптық жоспары

№	Бөлімнің атауы	Саны сағат	Теория	Тәжірибе
1	Кіріспе сабақ. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық	1	1	-
2	дене шынықтыру және спорт.	1	1	-
3	Шұғылданушылар ағзасының құрылысы мен қызметтері туралы мәліметтер	1	1	-
4	Дене жаттығуларының волейболмен айналысатындардың ағзасына әсері	1	1	-
5	Гигиена, дәрігерлік бақылау, өзін-өзі бақылау, жарақаттанудың алдын алу	1	1	-
6	Волейболды оқыту әдістемесінің негіздері	12	-	12
7	Жарыс ережелері, оларды ұйымдастыру және өткізу	10	6	4
8	Жалпы және арнайы дене шынықтыру дайындығы	13	3	12
9	Ойын техникасы мен тактикасының негіздері	15	5	8
10	Бақылау ойындары мен жарыстар	13	-	13
11	Бақылау сынақтары	1	-	1
12	Жарыстарға қатысу.	3	-	3
	Барлығы	72	19	53

Бағдарламаның мазмұны.

Дене шынықтыру және спорт.

Дене шынықтыру ұжымы — дене шынықтыру қозғалысының негізгі буыны

Дене шынықтыру ұжымдарының жұмысын ұйымдастыру, міндеттері, мазмұны.

Адам ағзасының құрылысы мен қызметі туралы мәліметтер.

Адамның жүрек-қантамыр жүйесі және оның қызметі туралы негізгі мәліметтер. Тыныс алу және газ алмасу. Тыныс алудың ағзаның тіршілік әрекеті үшін маңызы.

Дене жаттығуларының жаттығушылардың ағзасына әсері.

Дене жаттығуларының бұлшықет массасының өсуіне және буындардың қозғалғыштығына әсері. Дене жаттығуларының тыныс алу жүйесіне әсері. Волейболмен айналысу барысында тыныс алу.

Гигиена, дәрігерлік бақылау, өзін-өзі бақылау. Волейболмен айналысатындарға оның ерекшеліктерін ескере отырып қойылатын жалпы гигиеналық талаптар. Спортпен шұғылдандуды ескере отырып, күн тәртібі мен тамақтану. Волейболдан спорттық жарақаттардың алдын алу. Спорттық киімдер мен құрал-жабдықтарға қойылатын гигиеналық талаптар.

Волейбол ойынының ережелері. Команда құрамы, ойыншыларды ауыстыру, ойыншы костюмі. Ойынның жеңілдетілген ережелері. Төрешілік терминология мен қимылдың негіздері.

Оқу орындары, құрал-жабдықтар. Волейбол ойнауға арналған жабдықтар. Құрал-саймандарды күту. Оқу орындарының жабдықталуы.

Жалпы және арнайы дене шынықтыру дайындығы. Спортшының дамуы үшін жалпы және арнайы дене шынықтырудың маңызы. Негізгі құралдардың сипаттамасы және олардың жоғары спорттық және техникалық шеберлікке жетудегі маңызы.

Ойын техникасы мен тактикасының негіздері. Техниканың негізгі әдістерінің сипаттамасы: орын ауыстыру, тұру, пас беру, қызмет көрсету, алға соққылар. Спорт шеберлігінің өсуі үшін техникалық дайындықтың маңызы. Тактика туралы түсінік. Техника мен тактиканың байланысы. Жеке және топтық тактикалық іс-қимылдар.

Әдістемелік қамтамасыз ету

Сабақтардың формалары мен әдістері

Сабақтарды өткізу формалары:

1. тәжірибелік сабақтар;
2. эстафеталар;
3. ашық ойындар;
4. спорттық жарыстар;
5. спорт мектебіне, дене шынықтыру-сауықтыру кешеніне экскурсиялар
6. дене шынықтыру мерекелері;
7. тәрбиелік және екі жақты ойындар;
8. жолдастық кездесулер.

Оқытудың ең маңызды дидактикалық принциптері сана мен белсенділік, көрнекілік, қолжетімділік, жүйелілік, жүйелілік болып табылады.

Оқытудың жетекші әдістері:

- оқушыларда зерттелетін қозғалыс туралы алдын ала түсінік қалыптастыратын сөздік әдістер. Ол үшін мыналарды қолдану ұсынылады: түсініктеме, әңгіме, ескертулер, бұйрықтар, бұйрықтар, нұсқаулар, санау;
- көрнекі әдістер – негізінен жаттығуларды, көрнекі құралдарды көрсету түрінде қолданылады;
- тәжірибелік әдістер: жаттығу әдісі, ойын әдісі.

Техникалық жабдықтау

- Спорт залы;
- Спорт жабдықтары;
- Көрнекі материал;
- Тренажер;
- Мультимедиялық қамтамасыз ету.

Тәжірибелік сабақтар

Жалпы дене шынықтыру дайындығы. (Жылдамдықты, күшті, ептілікті, төзімділікті, икемділікті дамыту; табиғи қозғалыс түрлерінің дағдыларын жетілдіру; стандарттарды тапсыруға дайындық)

Саптық жаттығулар. Топты басқаруға арналған командалар. Сап және командалар туралы түсініктер. Қатар, баған, қаптал, қашықтық және аралық. Құрылыс түрлері: бір, екі қатарда, колоннада бір-бірден, екіден. Жабық және ашық жүйе. Ашылу түрлері. Қайта құру. Командалардың алдын ала және атқарушы бөлімдері. Негізгі тірек. Саптағы және қозғалыстағы іс-қимылдар: саптағы сап түзеу, теңестіру, саптағы есеп айырысу, бұрылыстар мен жартылай айналымдар, саптың ашылуы мен жабылуы, саптағы қатар мен бағанның қайта орналасуы. Жорық және саптық адым. Адымнан жүгіруге және жүгіруден адымға ауысу. Қозғалыс жылдамдығының өзгеруі. Қозғалыс кезінде адыммен және жүгірумен тоқтаңыз.

Гимнастикалық жаттығулар. Қол мен иық белдеуіне арналған жаттығулар. Пәнсіз жаттығулар жеке және жұптық. Дәрілік шарлармен жаттығулар. Гимнастикалық таяқшалармен жаттығулар. Дене және мойын бұлшықеттеріне арналған жаттығулар. Алға, артқа, солға жаттығулар, басты еңкейту және бұру. Гимнастикалық жабдықтардағы резеңке амортизаторлармен жаттығулар (төңкеріліп көтеру, гимнастикалық қабырғаға сүйену және т.б.). Аяқ, жамбас бұлшықеттеріне арналған жаттығулар. Дәрілік доптармен, гантельдермен жаттығулар (жүгіру, секіру, еңкейу). Биіктікке тік жүгіруден (көпірден) бұрышпен немесе аяқты бүгіп секіру.

Акробатикалық жаттығулар. Шалқасынан жатып, отырып, шалқасынан жатып топтастыру. Шалқасынан жатып топтастырылған домалақтар (алға, артқа, еңкейіп тұрған тіректен алға қарай домалау). Гимнастикалық қабырғадағы көпірге дайындық жаттығулары.

Жеңіл атлетикалық жаттығулар. Жүгіру: 40 м-ге дейін үдеумен жүгіру. Төмен старт және 60 м-ге дейін бастапқы жүгіру. Эстафеталық жүгіру. Секірулер: штанга арқылы 90 ° С бұрылыспен тікелей жүгіруден. Биіктікке "лақтыру" әдісімен секіру. "Аяқты бүгіп" жүгіру тәсілімен орнынан ұзындыққа секіру.

Лақтыру. Кішкене допты орнынан қабырғаға немесе қалқанға секіру қашықтығы мен қашықтыққа лақтыру. Гранатаны орнынан лақтыру.

Спорттық ойындар. Жеке тактикалық іс-қимылдар. Ең қарапайым топтық өзара әрекеттесу.

Арнайы дене шынықтыру дайындығы.

Жауаптардың шапшаңдық дағдыларын қалыптастыруға арналған

жаттығулар әрекеттер. Сигнал бойынша (негізінен көрнекі) бастапқы позициялардан 5, 10, 15 м жүгіру: волейболшының бастапқы сызыққа қатысты әртүрлі позицияларда отырып, шалқасынан және асқазанында жатқан қалпы (беті, бүйірі және арқасы бастапқы сызыққа қарай); бірдей, бірақ бүйірлік қадамдармен қозғалу.

Аялдамалармен және бағытты өзгертумен жүгіру. 5 және 10 метрге шаттлмен жүгіру (бір әрекетте жалпы жүгіру 20-30 м). Шаттлмен жүгіру, бірақ сегмент алдымен алға, ал артқа артқа қарай жүгіреді. Шаттлмен жүгіру принципі бойынша бүйірлік қадамдармен қозғалу. Дәл солай, қолында медициналық доптармен (салмағы 2—ден 5 кг-ға дейін), белбеу - салмақпен.

Ашық ойындар: "Күн мен түн" (визуалды сигнал, бастапқы позициялар әр түрлі), "Қоңырау шалу", "Нөмірлерді шақыру", "Байқап көр, алып кет", "Салки" ойынының әр түрлі нұсқалары. Жоғарыда аталған тапсырмаларды әртүрлі комбинацияларда және кедергілерді еңсере отырып орындайтын арнайы эстафеталар.

Секіру қабілетін дамытуға арналған жаттығулар. Қолды жоғары сермеумен еңкейу және аяқты күрт түзету; бірдей, жоғары секірумен, бірдей, қолында қысымды доппен (немесе екі) (5 кг-ға дейін). Гимнастикалық қабырғада тұрған қалыптан оң (сол) аяқ қатты бүгілген, сол (оң) төмен түсірілген, қолдар бет деңгейінде ұсталады — аяқтың жылдам созылуы. Медициналық допты (салмағы 1-2 кг) секіру кезінде бірнеше рет лақтыру және қонғаннан кейін аулау Қабырғадан (қалқаннан) 1 — 1,5 м қашықтықта тұрып, қолында медициналық (баскетбол) доппен, секіру кезінде допты қабырғаға жоғары лақтыру, қону, қайтадан секіру және допты ұстау, қону және секіру кезінде қайтадан лақтыру және т.б. (ырғақты, қажетсіз тақтайсыз орындалады). Дәл солай, бірақ доп қабырғаға тигізбестен.

Бір және екі аяқпен орнында және алға, бүйірге және артқа алға қаратылған қозғалыста секіру. Салмақпен бірдей. Бүктелген гимнастикалық төсеніштерге секіру (биіктік біртіндеп артады), қатарынан секіру саны да біртіндеп артады. Гимнастикалық қабырғадан гимнастикалық төсеніштерге тереңдікке секіру (ер балалар үшін). Секіру (биіктігі — 40-80 см), содан кейін жоғары секіру. Кедергілерді еңсере отырып, бір және екі аяқпен секіру (медициналық доптар және т.б.). Бір жерден алға, артқа, оңға, солға секіру, екі аяқпен итеру. Бір және екі аяқпен итеріп, ілулі тұрған допты алып жоғары секіру. Дәл солай, бірақ үш адыммен жүгіруден секіру. Әр түрлі биіктікте бекітілген теннис және волейбол доптарын ала отырып, орнынан секіру және жүгіру.

Тірек секірулер, арқанмен секірулер, әртүрлі секірулер. Допты соғумен ұштастыра отырып, орнынан және жүгіруден бірнеше рет секіру. Тік беткейлерде жүгіру. Шұңқырлардан, арықтардан секіру. Аяқ киімсіз құмда жүгіру. Баспалдақпен жоғары қарай жүгіру, әр сатыға басу.

Допты қабылдау және беру кезінде қажетті қасиеттерді дамытуға арналған жаттығулар. Қолды білек буындарында бұғу және созу, қолдармен айналмалы қозғалыстар, саусақтарды қысу және ашу — орнында және әртүрлі қозғалыстармен үйлесімде. Қабырғаға тірелген тіректен білек буындарында бір мезгілде және кезектесіп иілу. Медициналық допты кеудеден екі қолмен бірнеше рет лақтыру. Баскетбол добын бірнеше рет беру. Гантельдермен, білек кеңейткіштерімен қолдарға арналған жаттығулар. Волейболды қабырғаға бірнеше рет лақтыру.

Допты беру кезінде қажетті қасиеттерді дамытуға арналған жаттығулар. Үлкен амплитудасы бар иық буындарындағы айналмалы қол қимылдары. Резеңке амортизаторлармен жаттығулар. Дәрілік доптармен, волейболмен жаттығулар (резеңке амортизаторлардағы доптың соғу қозғалысын жетілдіру). Жаттығу торында (торда) күшпен қызмет көрсету.

Шабуылдаушы соққыларды орындауға қажетті қасиеттерді дамытуға арналған жаттығулар. Дәрілік допты екі қолмен бастың артына лақтыру, қолдың жоғарыдан төмен қарай белсенді қозғалысы - бір орында тұрып және секіруде (алдыңызға алаңға лақтыру, гимнастикалық төсеніш). Салмағы 1 кг болатын медициналық допты тордан екі қолмен бастың артынан секіру арқылы лақтыру. Салмағы 1 кг медициналық допты "ілмекпен" секіру кезінде — жұппен және тор арқылы лақтыру. Құм дорбаларын (1 кг-ға дейін) ұстай отырып, тура соққының имитациясы. Теннис немесе хоккей добын (оң және сол қолмен) қабырғаға (биіктігі — 1,5—2 м) немесе еденге (арақашықтық — 5-тен 10 м-ге дейін) нысанаға лақтыру. Лақтыру орнынан, жүгіруден, бұрылыстан кейін, секіруден орындалады; сол сияқты, тор арқылы. Ұсақ доптарды лақтыру дәлдігі бойынша жарыс. Резеңке амортизаторлардағы допты шабуылдаушы соққылардың соққы қозғалысын жетілдіру. Дәл солай, бірақ жаттығу торында. Соққылар оң және сол қолмен максималды күшпен орындалады.

Тәжірибелік сабақтар.

Шабуыл техникасы. Қозғалыстар мен тіректер. Бастапқы ұстаным (бастапқы ұстаным): төмен. Алға секіру. Тіректер мен орын ауыстырулардың үйлесімі.

Доппен қимылдар. Допты беру: жұпта, үштікте жоғарғы беріліс; пас биіктігін немесе қабырғаға дейінгі қашықтықты өзгерте отырып, қабырғаға беру; допты қозғалыстармен бірге қабырғаға беру; өз лақтыруынан дәлдікке беру.

Шабуылшы соққылар: ең күшті қолмен тура шабуылшының соққысы (теннис добын тор арқылы лақтыру); допты ұстағышта және өз лақтыруынан, серіктестің лақтыруынан соққылар.

Қорғаныс техникасы. Допсыз әрекеттер: алға секіру, секіру арқылы тоқтау, қозғалу және тоқтау тәсілдерінің үйлесімі.

Доппен орындалатын әрекеттер: допты төменнен екі қолмен қабылдау (допты төменнен екі қолмен жұппен, әртүрлі тапсырмалармен соғу; допты төменнен бірнеше рет соғу); төменнен қабылдау — қызмет көрсетуден; бір блоктау (4, 2, 3 аймақтардағы тұғырда тұру).

Тактикалық дайындық. Шабуыл тактикасы. Жеке іс-әрекеттер. Допты тордан соғу әдісін таңдау (алаңда тұрып): жоғарыдан екі қолмен, жұдырықпен, төменнен беру арқылы. Төменгі иннингтерді алаңның алыс және жақын жарты торына ауыстыру. Аймақтарға дәлдікке қызмет көрсету (төменгі) (тапсырма бойынша).

Топтық әрекеттер: 3 аймақ ойыншысының 4 аймақ ойыншысымен, 3 аймақ ойыншысының 2 аймақ ойыншысымен өзара әрекеттесуі (екінші пас кезінде).

Командалық әрекеттер: алдыңғы қатардағы ойыншының екінші пасынан бастап ойын жүйесі.

Қорғаныс тактикасы. Жеке іс-әрекеттер. Орын таңдау: қарсыластың тор арқылы жіберген допты қабылдауы. Бөгеу кезінде (соққы аймағына кіру). Допты алаңнан, пастан қабылдайтын серіктесті сақтандыру кезінде. Доппен әрекет еткенде: қарсыластың тор арқылы жіберген допты қабылдау әдісін таңдау (жоғарыдан екі қолмен немесе төменнен)

Топтық іс-шаралар. Допты төменгі алаңнан және пастан қабылдау кезінде ойыншылардың сызық ішіндегі өзара әрекеттесуі. Артқы қатардағы ойыншылар: 1-аймақтың ойыншысы 6-аймақтың ойыншысымен; 5-аймақтың ойыншысы 6-аймақтың ойыншысымен; 6-аймақтың ойыншысы 5 және 1-аймақтардың ойыншысымен. Алдыңғы қатардағы ойыншылар: 3-аймақтың ойыншылары 4 және 2-аймақтардың ойыншыларымен. 5, 1 және 6-аймақтардың ойыншылары 4 және 2-аймақтардың ойыншыларымен қызмет көрсету және пас беру кезінде (алдау әрекеттерімен).

Командалық әрекеттер. Допты қарсыласынан алған кезде ойыншылардың орналасуы, "алға бұрышы".

Бақылау ойындары мен жарыстар. Жарыс ережелері. Жарыстар туралы ереже. Ойындар кестесі. Жарыстың барысы мен нәтижесін рәсімдеу.

Тәжірибелік сабақтар. Стандарттарды тапсыру. Волейбол элементтері бар ашық ойындардан жарыстар. Оқу-жаттығу ойындары, жолдастық кездесулер.

Күнтізбелік–тақырыптық жоспарлау

№	Тақырып атауы	Күні
1-2	Т.Б. бойынша нұсқаулық. Спортшының гигиенасы. Жарыс ережелері. Допты төменнен қабылдау, жоғарыдан пас беру. Ойын	5.09
3	Допты жоғарыдан қабылдау және беру. Төменгі тікелей қадам. Қабылдау төменнен. Ойын	6.09
4	Допты жоғарыдан жұппен беру. Допты төменнен жұппен беру. Тәрбиелік ойын	6.09
5	Жоғарғы тікелей қызмет көрсету, қызмет көрсетуді қабылдау. Бүйірлік қызмет. Өтініштерді қабылдау. Тәрбиелік ойын	12.09
6	Ойыншы тұрысы. Допты жоғарыдан, екі қолмен жоғары, алға, үстіңізден беру. Тәрбиелік ойын.	12.09
7	Допты жоғарыдан екі қолмен қабылдау. Төменгі тікелей қадам. Тәрбиелік ойын	13.09
8	Допты тордан тұрып және секіре соғу. Екі қолмен бүйірге өкпемен жоғарыдан беру. Тәрбиелік ойын.	13.09
9	Төменгі бүйірлік қадам. Тәрбиелік ойын. Допты алаңның тереңінен екі қолмен жоғарыдан беру. Тікелей соққы.	19.09
10	Допты екі қолмен жоғарыдан бүйірге құлатып қабылдау. Жоғарғы тікелей қадам. Тәрбиелік ойын	19.09
11	Допты тордан екі қолмен төменнен қабылдау. Допты төменнен екі қолмен беру. Ең мықты қолмен тура алға соққы. Тәрбиелік ойын.	20.09
12	Допты бір қолмен жоғарыдан беру, шабуылшының соққысына еліктеу. Төменнен екі қолмен құлаумен қабылдау. Бір реттік блоктау. Тәрбиелік ойын.	20.09
13	Топтық блоктау. Екінші бағдарламаны орындау үшін орынды таңдау. Трансфермен шабуылдаушы соққы. Тәрбиелік ойын.	26.09
14-15	Допты беру тәсілдерінің кезектесуі. Артқы сызықтан соққыларды блоктау. Шабуылшының соққысына еліктеу. Тәрбиелік ойын.	26.09

16-17	Допты алаңда тұрып жоғарыдан бір қолмен беру. Жоспарлы қадам. Тәрбиелік ойын.	3.10
18-19	Допты секіру кезінде жоғарыдан бір қолмен беру. Шабуылшы артқы сызықтан соққы берді. Тәрбиелік ойын.	4.10
20-21	Құлаумен бір қолмен қабылдау. Қызмет көрсету әдістерінің кезектесуі. Алдыңғы қатардағы ойыншылардың өзара әрекеттесуі. Тәрбиелік ойын.	10.10
22-23	Шабуылшы соққысының ауыспалы әдістері. Соққыны орындау үшін орынды таңдау. Топтық блоктау. Тәрбиелік ойын.	11.10
24-25	Допты қабылдау тәсілдерінің кезектесуі. Оқу ойынының техникасын нашар меңгерген ойыншыға допты беру.	17.10
26-27	Артқы қатардағы ойыншылардың өзара әрекеттесуі. Қызмет көрсететін орынды таңдау. Екінші беріліске еліктеу. Тәрбиелік ойын.	18.10
28-29	Допты тор арқылы соғу тәсілдерін таңдау. Күшке арналған ауыспалы иннингтер. Тәрбиелік ойын.	24.10
30-31	Допты жоғарыдан екі қолмен беру, арқаны пас бағытына қаратып тұру. Тәрбиелік ойын.	25.10
32-33	Допты төменнен екі қолмен қабылдау. Шабуылшы ең мықты қолмен соққы береді. Тәрбиелік ойын.	31.10
34-35	Допты қабылдау тәсілдерінің кезектесуі. Бір реттік блоктау. Тәрбиелік ойын.	1.11
36-37	Допты секіру кезінде жоғарыдан бір қолмен беру. Алдыңғы және артқы қатардағы ойыншылардың өзара әрекеттесуі. Тәрбиелік ойын.	7.11
38-39	Допты соққыдан қабылдау тәсілін таңдау. Сақтандыру. Тәрбиелік ойын.	8.11
40-41	Өтініштерді қабылдау кезінде орынды таңдау. Допты қабылдау тәсілін таңдау. Тікелей соққы. Тәрбиелік ойын.	14.11
42-43	Допты беру тәсілдерінің кезектесуі. Блоктау кезінде орынды таңдау. Тәрбиелік ойын.	15.11
44-45	Допты жылжытқаннан кейін жоғарыдан беру. Серіктесті сақтандыру кезінде орынды таңдау. Тәрбиелік ойын.	21.11
46-47	Допты жылжытқаннан кейін төменнен беру. Аймақтық блоктау. Тәрбиелік ойын.	22.11
48-49	Имитациялық беріліс, алдау. Тәрбиелік ойын.	28.11

50-51	Допты төменнен бір қолмен қабылдау. Шабуылшы соққысының ауыспалы әдістері. Тәрбиелік ойын.	29.11
52-53	Допты бір қолмен жоғарыдан беру. Оң жаққа аударумен шабуылдаушы соққы. Тәрбиелік ойын.	5.12
54-55	Допты беру, биіктігі бойынша әр түрлі. Тоқтағаннан кейін алға соққы. Тәрбиелік ойын.	6.12
56-57	Қашықтықта әр түрлі допты беру. Шабуылшы орнынан секіргеннен кейін соққы береді. Тәрбиелік ойын.	12.12
58-59	Допты тордан екі қолмен төменнен қабылдау. Бір реттік блоктау. Тәрбиелік ойын.	13.12
60-61	Допты тордан бір қолмен төменнен қабылдау. Топтық блоктау. Тәрбиелік ойын.	19.12
62-63	Құлау және құлау. Допты бір қолмен жоғарыдан беру. Тәрбиелік ойын	20.12
64	Допты секіру кезінде жоғарыдан екі қолмен беру. Тікелей соққы. Тәрбиелік ойын.	26.12
Барлығы		64 сағат

БЕКІТЕМІН
Мектеп директоры:

С.Ж. Қойсағарова
Қойсағарова С.Ж.
«29» тамыз 2025ж.

КЕЛІСЕМІН
Директордың тәрбие ісі
жөніндегі орынбасары:
Н.С. Щетинко
Щетинко Н.С.
«28» тамыз 2025ж

«ФУТБОЛ» секциясы

Бағыты- спорттық
Бағдарламаны іске асыру мерзімі-1 жыл
Білім алушылардың жасы: **6-8 жас**
Құрастырушы: **Төленді Бекнұр Маратұлы**
Дене шынықтыру пәнінің мұғалімі

2025 – 2026 оқу жылы.

1. **Бағдарламаның бағыттылығы**– дене шынықтыру және спорт.

1. **Бағдарламаның өзектілігі, педагогикалық мақсаттылығы, жаңалығы, ерекшелігі, адресаты, деңгейі, көлемі мен даму кезеңі, бағдарламаны жүзеге асырудың ерекшеліктері, оқыту формалары.**

Бағдарламаның өзектілігі қазіргі уақытта өскелең ұрпақтың спорттың әр түріне қызығушылығы бар екендігінде, ал қосымша білім беру жүйесінде осы бағыттағы бағдарламаны жүзеге асыру оқушылардың дене бітімін жетілдіруге, салауатты өмір салтына баулуға, ұлттың спорттық резервін тәрбиелеуге ықпал етеді, оқушылардың рухани-адамгершілік, патриоттық тәрбиесін қамтамасыз етуге бағытталған. .

Жаңалығы бағдарлама 2030 жылға дейінгі балаларға қосымша білім беруді дамыту тұжырымдамасының талаптарына сәйкес келеді, атап айтқанда:

- қосымша жалпы білім беру бағдарламалары өзгермелі болуы керек, бұл балалардың сұраныстарына, қызығушылықтары мен өмірлік өзін-өзі анықтауына негізделген қосымша білім берудің әртүрлілігін қамтамасыз етуге байланысты;

- әр түрлі әлеуметтік топтарға, оның ішінде өмірлік қиын жағдайға тап болған балаларға, олардың тұрғылықты жеріне қарамастан, сапалы қосымша білім беру қол жетімді болуы керек;

- мүмкіндігі шектеулі балалар мен мүмкіндігі шектеулі балаларға кез-келген бағытта, оның ішінде басқа студенттермен бірлесе отырып, қосымша жалпы білім беру бағдарламаларын оқуға мүмкіндік беретін инклюзивтілік;

- дене шынықтыру және спорт саласындағы қосымша жалпы білім беру бағдарламаларын іске асыру шеңберінде балаларды, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі балаларды және мүгедек балаларды әр түрлі спорт түрлерінен тұратын іс-шараларға тартуға жағдай жасау, дене шынықтыруға ықпал ететін командалық және жеке іс-әрекеттерді дамыту қажет. , рухани, зияткерлік, балалардың денсаулығын сақтау.

Қосымша білім берудің ерекшеліктерін ескере отырып, Бағдарлама осы спорт түрімен шұғылданғысы келетіндердің едәуір көп бөлігін қамтуға мүмкіндік береді, сонымен бірге оқу процесінде мүмкін болатын талаптарды қояды. Бағдарлама футболмен "нөлден" айналысуға мүмкіндік береді.

Педагогикалық мақсаттылық бағдарламалар – курстың мазмұны білім мен дағдыларды меңгеруді қамтамасыз етеді, бұл оларды болашақта әртүрлі пәндер бойынша оқу үдерісінде де, күнделікті өмірде де нақты мәселелерді шешу үшін пайдалануға мүмкіндік береді. Бағдарлама ғылыми-практикалық іс-әрекеттегі дағдыларды дамытуды, дамыған тұлғаны тәрбиелеуді, тұлғаның шығармашылық қабілеттерін ашуды қамтамасыз етеді. Әр оқушының шығармашылық қабілеттерін жан-жақты дамытуға, сабаққа деген қызығушылығын арттыруға жағдай жасайды.

Бағдарламаның айрықша ерекшелігі: бұл техникалық әдістер мен тактикалық іс-әрекеттерді оқытуға және жетілдіруге, физикалық қабілеттерін дамытуға, футбол ойнаудың теориясы мен әдістемесі бойынша білімдерін қалыптастыруға баса назар аудару, бұл жоғары нәтижеге қол жеткізуге мүмкіндік береді. Жаттығулар мен жарыстарда психорегуляция әдісін қолдану оқушыларды ойынды меңгеруде және жеңіске ұмтылуда жоғары нәтижелерге жетуге бағыттайды.

Адресат: "Футбол" қосымша жалпы білім беретін бағдарламасы 1 жылдық оқуға есептелген. Бағдарламаны ойдағыдай игеру үшін бірлестіктегі студенттер саны 17-20 адамнан кетуі керек. Оқушылардың жасы 8 - 12 жас. Ата-аналарының (заңды өкілдерінің) өтініші негізінде осы спорт түрімен шұғылданғысы келетін және медициналық қарсы көрсетілімдері жоқ барлық адамдар осы Бағдарлама бойынша оқуға қабылданады.

Деңгей: бастапқы

Игерудің көлемі мен мерзімі: қысқа мерзімді қосымша жалпы білім беру бағдарламасының базалық деңгейі бар, сабақтар санының тақырыптық жоспары жылына 102 сағатты құрайды. Режим: 1 жылдық оқу – аптасына 1 рет 1 сағаттан және аптасына 1 рет 2 сағаттан; сабақтың ұзақтығы САНЕЖ-ге сәйкес белгіленген үзіліспен 45 минутты құрайды.

Оқыту формалары: жеке, топтық, ұжымдық

Іске асыру қорытындыларын шығару нысандары: бақылау сынақтары, жарыстар.

1. Бағдарламаның мақсаттары, міндеттері және жоспарланған нәтижелері.

Мақсаты – тұрақты футбол жаттығуларымен таныстыру, салауатты өмір салтын қалыптастыру, жүйелі түрде спортпен шұғылдану арқылы балалардың толыққанды физикалық дамуы мен денсаулығын нығайтуға жағдай жасау.

Тапсырмалар:

Тәрбиелік міндеттер:

- футбол спортымен, ойын ережелерімен, техникасымен, тактикасымен, төрешілік ережелерімен және жарыстарды ұйымдастырумен таныстыру;
- оқу үдерісі барысында алған білімдерін, біліктері мен дағдыларын тереңдету және толықтыру;

Дамытушылық тапсырмалар:

- балалардың тірек-қимыл аппаратын нығайту;
- жан-жақты физикалық дамуға ықпал ету, денсаулықты нығайту, денені шынықтыру;
- баланың арнайы моторикасын және психологиялық қасиеттерін мақсатты түрде дамыту;
- спорттық ой-өрісін кеңейту.

Тәрбиелік міндеттер:

- алға қойылған міндеттерді шешуге, мінез-құлық мәдениетін тәрбиелеуге қабілетті тату, ұйымшыл ұжым қалыптастыру;
- дене шынықтыру және спортпен жүйелі түрде айналысуға деген сүйіспеншілік пен тұрақты қызығушылықты ояту;
- білім алушылардың отбасыларын спорттық іс-шаралар мен мерекелерді өткізуге тарта отырып, салауатты өмір салтын насихаттау.

Жоспарланған нәтижелер:

Тұлғалық нәтижелер: білім алушының дене шынықтыру саласындағы ішкі ұстанымы, дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануға барабар ынтасы, салауатты өмір салтына бағдарлануы қалыптасады

Метапәндік нәтижелер: танымдық және практикалық іс-әрекетте көрінетін оқушылардың жан-жақты қабілеттерінің қалыптасу деңгейін сипаттаңыз:

олар футболдың даму тарихы туралы теориялық білім алады; күнделікті тәртіп, денені шынықтыру, салауатты өмір салты туралы; құрал-жабдықтарға, құрал-саймандарға және спорттық жабдықтарға қойылатын талаптар туралы; футболмен айналысу кезіндегі қауіпсіздік техникасы талаптары туралы.

Пәндік нәтижелер: оқушылардың сыныптан тыс жұмыстар бағдарламасын игеру барысында жинақталған және жинақталған тәжірибесін сипаттаңыз:

- футболдың даму тарихының фактілерін баяндау, оның адам өміріндегі рөлі мен маңызын сипаттау;
- футболда өзгертін қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындау, оларды бәсекелестік белсенділік жағдайында және жеке бос уақытты ұйымдастыруда пайдалану;
- ойында үйренген тактикалық әрекеттер мен тәсілдерді қолдану;
- футбол сабақтарында қауіпсіздік техникасы талаптарын сақтау;
- футбол ойынының терминологиясы мен ережелерін білу;
- ойын ережелерін сақтау;
- жаттығулар мен жарыстар кезінде психикалық жағдайды реттеу.

оқу жылының 1–ші жарты жылдық жоспары

№	Бөлімнің атауы	Саны сағат	Теория	Тәжірибе
1	Кіріспе сабақ. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық	1	1	-
2	Гигиена, дәрігерлік бақылау, өзін-өзі бақылау, жарақаттанудың алдын алу	1	1	-
3	Футболды оқыту әдістемесінің негіздері	16	5	13
4	Жалпы және арнайы дене шынықтыру дайындығы	18	5	13
5	Ойын техникасы мен тактикасының негіздері	16	5	13
6	Бақылау ойындары мен жарыстар	8	-	5
7	Бақылау сынақтары	1	-	1
8	Жарыстарға қатысу.	3	-	3
	Барлығы	64	16	48

оқу жылының 2–ші жарты жылдық жоспары

№	Бөлімнің атауы	Саны сағат	Теория	Тәжірибе
1	Кіріспе сабақ. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық	1	1	-
2	дене шынықтыру және спорт.	1	1	-
3	Шұғылданушылар ағзасының құрылысы мен қызметтері туралы мәліметтер	1	1	-
4	Дене жаттығуларының волейболмен айналысатындардың ағзасына әсері	1	1	-
5	Гигиена, дәрігерлік бақылау, өзін-өзі бақылау, жарақаттанудың алдын алу	1	1	-
6	Футболды оқыту әдістемесінің негіздері	12	-	12
7	Жарыс ережелері, оларды ұйымдастыру және өткізу	10	6	4
8	Жалпы және арнайы дене шынықтыру дайындығы	13	3	12
9	Ойын техникасы мен тактикасының негіздері	15	5	8
10	Бақылау ойындары мен жарыстар	13	-	13
11	Бақылау сынақтары	1	-	1
12	Жарыстарға қатысу.	3	-	3
	Барлығы	72	19	53

Оқу жоспарының мазмұны

Материал үш бөлімнен тұрады: білім негіздері; жалпы және арнайы дене шынықтыру дайындығы; ойын техникасы мен тактикасы.

"Білім негіздері" бөлімінде футбол тарихы (шағын футбол), жарыс ережелері туралы материалдар берілген.

"Жалпы және арнайы дене шынықтыру дайындығы" бөлімінде жалпы қимыл-қозғалыс мәдениетін қалыптастыруға, денені дене шынықтыруға дайындауға, белгілі бір қимыл-қозғалыс қасиеттерін дамытуға ықпал ететін жаттығулар берілген.

"Ойын техникасы мен тактикасы" бөлімінде ойынның техникалық және тактикалық тәсілдерін меңгеруге ықпал ететін материалды ұсыну.

Бағдарлама бойынша оқудың соңында оқушылар ойын ережелерін біліп, жарыстарға қатысуды қолдануы керек.

Өзіндік жұмыстың мазмұны жалпы және арнайы дене шынықтыруды жақсартуға арналған жаттығулар жиынтығын орындауды қамтиды.

Оқытудың әдістері мен формалары:

Тәрбие жұмысы үшін үлкен мүмкіндіктер мұғалім мен оқушының бірлескен іс-әрекеті принципіне негізделген. Сабақтар студенттердің өз тәжірибелеріне сүйене отырып, қажетті шешімді өздері табуы үшін құрылуы керек.

Алған білімдері мен дағдылары. Техникалық, тактикалық, жалпы физикалық дайындық бойынша сабақтар оқу-жаттығу жиындары режимінде өткізіледі.

Теория оқу-жаттығу жиындары барысында жүзеге асады, онда ойын ережелерінің мазмұны, ойын жағдаяттары, төрешілердің жест-ишарасы жан-жақты талданады. Футбол сабақтарына (жабық футбол) қатысушылардың қызығушылығын арттыру және тәрбиелік, тәрбиелік және сауықтыру мәселелерін ойдағыдай шешу үшін осы сабақтарды өткізудің әр түрлі формалары мен әдістері қолданылады.

Ауызша әдістер: оқушыларда зерттелетін қозғалыс туралы алдын-ала түсінік қалыптастырады. Ол үшін мыналар қолданылады: түсіндіру, баяндау, түсініктеме, командалар, нұсқау.

Көрнекі әдістер: негізінен дисплей түрінде қолданылады жаттығулар, көрнекі құралдар, бейнефильмдер.

Бұл әдістер оқушыларда зерттелетін іс-әрекеттер туралы нақты түсініктер қалыптастыруға көмектеседі.

Тәжірибелік әдістер:

-жаттығу әдістері;

-ойын;

-жарыс;

-айналмалы жаттығулар.

Ең бастысы - жаттығуларды бірнеше рет қайталауды көздейтін жаттығулар әдісі.

Жаттығуларды үйрену екі әдіспен жүзеге асырылады:

-жалпы;

-бөліктер бойынша.

Ойын және жарыс әдістері оқушылардың ойын дағдыларын қалыптастырғаннан кейін қолданылады. Айналымалы жаттығулар әдісі тапсырмаларды арнайы дайындалған орындарда (бекеттерде) орындауды көздейді. Жаттығулар жаттығушылардың техникалық және физикалық қабілеттерін ескере отырып орындалады.

Оқыту формалары: жеке, фронтальды, топтық, ағымдық.

Күнтізбелік-тақырыптық жоспарлау

№р/с	Секциялық сабақтардың тақырыбы	Сағат саны	Өткізу күні
1	Спорт алаңындағы және спорт залындағы тәртіп ережелері мен ережелері. Футбол элементтері бар ашық ойындар.	2	2.09
2	Ойын ережелері. Футбол элементтері бар ашық ойындар.	2	3.09
3	Бүйірден, артқа алға қозғалыстар, үдеулер, тоқтаулар, бұрылыстар, старттар.	2	9.09
4	Қозғалыс техникасының игерілген элементтерінің комбинациясы. Гигиена, медициналық бақылау және өзін-өзі бақылау.	2	10.09
5	Допты аяқтың сыртқы және ішкі жағымен түзу сызықпен дриблинг.	2	16.09

6	Допты тіреулердің сызбасымен дриблинг. Жарақаттар туралы түсінік, олардың себептері және алдын алу. Көгерген жерлерге, байламдардың созылуына алғашқы көмек. Тамақтану бойынша күннің дұрыс рационы.	2	17.09
7	Допты соққылармен дриблингті жетілдіру.	2	23.09
8	Шаттлмен жүгіру, қозғалыс техникасынан комбинацияларды жетілдіру.	2	24.09
9	Допты беру және допты орнында екі-екіден тоқтату.	2	30.09
10	Домалақ допты ішкі жағымен және табанымен тоқтату.	2	1.10
11	Допты беруді жетілдіру және допты орнында жұппен тоқтату.	2	7.10
12	Допты дриблингпен эстафеталар.	2	8.10
13	Қозғалмайтын және домалақ допты аяқтың ішкі жағымен және көтергіштің ортаңғы бөлігімен соғу.	2	14.10
14	Допты соғуды, допты тоқтатуды жетілдіру.	2	15.10
15	Алаңдағы ойын.	2	21.10
16	Допты ойынға енгізу.	2	22.10
17	Допты тіреулердің айналуымен және қақпаға соққымен дриблинг.	2	4.11
18	Футбол бойынша Т/Б. Допты қорғаушының пассивті қарсылығымен және қақпаға соққымен дриблинг.	2	5.11
19	Қорғаушының белсенді қарсылығымен және қақпаға соққымен дриблинг.	2	11.11
20	Допты дриблингпен эстафеталар.	2	12.11
21	Допты аяқтың ішкі жағымен және табанмен тоқтатуды жетілдіру.	2	18.11
22	Домалақ допты аяқтың сыртынан тоқтату. Жабдықтар мен жабдықтарға күтім жасау. Жабдықты таңдау және оған күтім жасау.	2	19.11
23	Допты кеудемен тоқтату.	2	25.11
24	Ұшып бара жатқан допты аяқтың ішкі жағымен	2	26.11

	тоқтату.		
25	Допты тоқтатуды жетілдіру.	2	2.12
26	Допты беру және допты жұппен, үштікпен тоқтату мәдениетін жетілдіру.	2	3.12
27	Доппен жонглерлік ету.	2	9.12
27	Допты орнында және қозғалыста беруді жетілдіру. Команда құрамы. Матчтың ұзақтығы.	2	10.12
29	Домалап жатқан допты көтергіштің ішкі бөлігімен соғу.	2	16.12
30	Қозғалмайтын допты көтергіштің сыртқы бөлігімен соғу.	2	17.12
31	Домалап жатқан допты көтергіштің сыртынан, саусағымен соғу.	2	23.12
32	Т/Б. Аяқтың ішкі жағымен ұшып бара жатқан допты соғу.	2	24.12
33	Ұшып бара жатқан допты көтергіштің ортасымен соғу.	2	13.01
34	Допты маңдайдың ортасынан соғу.	2	14.01
35	Ұшатын допқа соққыларды жетілдіру.	2	20.01
36	Үштіктегі ойын, содан кейін қақпаға соққы.	2	21.01
37	Алдау қимылдарының көмегімен инсульт (финттер).	2	27.01
38	Инсульт техникасын жетілдіру.	2	28.01
39	Бос кеңістікті таба білу және оны иемдену.	2	3.02
40	Ашу техникасын жетілдіру. Допсыз ойын.	2	4.02
41	Қақпашының ойыны. Домалақ допты ұстау.	2	10.02
42	Допты қарсы бағытта ұшып бара жатқанда ұстап алу.	2	11.02
43	Допты жоғарыдан секіруден ұстап алу.	2	17.02
44	Допты секіру кезінде жұдырықпен ұру.	2	18.02
45	Қорғаныстағы ойын. Допты аяқпен тебу арқылы алу.	2	24.02
46	Допты тосқауылмен алу.	2	25.02
47	Допты корпуспен алу.	2	3.03

48	Допты шайбамен соғу.	2	4.03
49	Допты алу техникасын жетілдіру.	2	10.03
50	Допты орнынан және адымымен бүйір сызығының артынан лақтыру.	2	11.03
51	Еркін соққы ұтыс ойыны.	2	17.03
52	Айып добын ойнау.	2	18.03
53	Т/Б. Бұрыштық соққының жеребесі.	2	1.04
54	Стандарттар ұтыс ойынын жетілдіру.	2	7.04
55	Жылдамдық қабілеттерін дамытуға арналған эстафеталар.	2	8.04
56	Допты жылжыту және иелену техникасының игерілген элементтерінен комбинацияларды орындау.	2	14.04
57	"Қабырға" ойыны.	2	15.04
58	"Қабырға" ойынын жетілдіру.	2	21.04
59	Ойын тактикасы. Ойын тапсырмаларындағы шабуыл 3:1, 3:2, 3:3.	2	22.04
60	Шабуыл мен қорғаныстағы жеке, топтық және командалық тактикалық іс-қимылдар.	2	28.04
61	Төрешілер практикасы. Футбол ойынына төрелік ету.	2	29.04
62	Ойыншылардың қауіпсіздігі.	2	5.05
63	Тактикалық тапсырмалармен тәрбиелік ойын.	2	6.05
64	Допқа ең аз тиетін алаңдағы ойын.	2	12.05
65	Қателерді талдаумен екі жақты тәрбиелік ойын.	2	13.05
66	11 метрлік соққының енуі. Стандарттар ұтыс ойынын жетілдіру. Оқу ойыны	2	19.05
67	Футболдан жолдастық кездесу	2	20.05
68	Бақылау сынақтары	2	23.05
136			

**ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫНЫҢ
«АРҚАЛЫҚ ҚАЛАСЫ БІЛІМ БӨЛІМІНІҢ
САРЫӨЗЕН НЕГІЗГІ ОРТА МЕКТЕБІ» КММ**

«Бекітемін»
№1 педагогикалық кеңесінде
«Арқалық қаласы білім бөлімінің
Сарыөзен негізгі орта мектебі»
КММ басшысы
С.Ж. Қойбағарова
«29» тамыз 2025 ж.

**«ОТБАСЫ» КЛУБЫ
ҚОСЫМША ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН
ОТБАСЫЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ**

Бағыты: отбасылық
Бағдарламаны іске асыру мерзімі: 1 жыл
Бағдарлама түрі: модификацияланған
Деңгей: бастапқы
Білім алушылардың жасы: 9-12 жас
Құрастырушы: Төленді Бекнұр Маратұлы
Дене шынықтыру пәнінің мұғалімі

Арқалық қаласы-2025 жыл.

1 Бағдарламаның негізгі сипаттамаларының кешені

1.1. Түсіндірме жазба

Осы бағдарлама қосымша жалпы білім беретін жалпы дамыту бағдарламаларын жобалау үшін негіз болып табылатын нормативтік-құқықтық құжаттарға сәйкес әзірленді:

2025-2026 оқу жылына арналған оқу жұмыс жоспары оқу-тәрбие процесін төмендегідей нормативтік құқықтық база негізінде регламенттейді:

- «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 31 тамызда № 29329 болып тіркелді).
- «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы.
- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту Министрлігінің 2025-2026 оқу жылына арналған «Адал Азамат бағдарламасы».

1.2.БАҒДАРЛАМАНЫҢ ӨЗЕКТІЛІГІ:

Бағдарлама оқушыларға тыйым салынған тақырыптарда сөйлеуге мүмкіндік береді. Ондаған жылдар бойы елде "бұл" туралы айту әдеттегідей емес еді. Қоғамдық айыптаудан қорқу, тыйымдардың қатаңдығы бізді және балаларымызды таза және моральдық етеді деп болжанған. Өкінішке орай, бұл пайдасыз үміттер мүлдем орындалмады. Адамгершілікке тәрбиелеуге жауапкершілік және өзін-өзі тануға мүмкіндік береді.

Бұл бағдарлама оқушылардың кейбір әрекеттерді айыптау немесе жазалау қорқынышынан емес, ниеттің төменгі мәнін түсінуден, ол туралы ойды жоққа шығарудан, оны жасай алмау сезімінен емес, ұрысқандықтан және тыйым салғандықтан жасамайтынын түсінуге жағдай жасайды.

Сабақтардың нәтижесінде оқушылар өздерін жеке тұлға, қоғамда өмір сүретін адам ретінде түсінуде айтарлықтай жетістіктерге жетеді. Бағдарлама адамгершілікті арттыруға, жасөспірімдердің салауатты өмір салтына оң көзқарасын қалыптастыруға, сондай-ақ тәрбиеленушілердің дене және репродуктивті денсаулығын қорғауға (тәрбиелеу және ағарту әдістерімен) ықпал ете алады.

Бағдарламаның жаңашылдығы-ол балаларды қазіргі қоғамда болып жатқан процестерге бейімдеуге, қазіргі өмір жағдайында әлеуметтік белсенділікті қалыптастыруға, тәуелсіздікті, жауапкершілікті дамытуға бағытталған, экстремалды жағдайларда өмір сүру үшін қажетті білім деңгейін және кәсіптер бойынша кәсіптік бағдарлау білімдерін береді.

Бағдарлама жеке тұлғаны қалыптастыруға бағытталған дидактикалық принциптердің де, оқытудың инновациялық әдістерінің элементтерінің де өзгергіштігін қамтамасыз етеді.

"Даналық мектебі" қосымша білім беру бағдарламасының жаңалығы заманауи әлеуметтік — адекватты жағдайда өмір сүре алатын: құзыретті, мобильді, адамгершілік тәрбиесінің жоғары мәдениеті бар, өмір үшін маңызды шешім қабылдауға дайын, қоғамда тиімді қарым-қатынас жасай алатын жас ұрпақты "жаңа формацияға" дайындаудың кешенді тәсіліне негізделген.

Бағдарламаның айрықша ерекшеліктері: бағдарламаны құру принципі-белсенділікке тарту арқылы баланың жеке басын қалыптастыру. Жаңа рөлдерді игере отырып, кедергілерді еңсере отырып, жаңа тәжірибе жинақтай отырып, бағдарлама құндылық көзқарастары мен коммуникативтік мәдениеттің қалыптасуына әкеледі.

Бағдарлама адресаты: "Даналық мектебі" бағдарламасы 9 жастан 15 жасқа дейінгі білім алушыларға арналған.

Топтың құрамы: жас ерекшеліктері мен қызығушылықтарын ескере отырып, әр топта 20 адамға дейін білім алушылар саны бар бір жастағы және әр түрлі жастағы топтар. Білім алушыларды бірлестікке қабылдау

оларда медициналық қарсы көрсетілімдер болмаған кезде жүзеге асырылады.

Оқушылардың жас ерекшеліктері:

"Даналық мектебі" бағдарламасы 9-15 жастағы оқушыларға арналған. Топқа қабылдау ерікті негізде жүзеге асырылады, яғни барлық қатысқысы келетіндер қабылданады.

Бағдарламаны игеру көлемі мен мерзімі: "Даналық мектебі" қосымша жалпы дамыту бағдарламасы бойынша оқу ұзақтығы **бір жылды** құрайды.

Бастапқы деңгей 1-ші оқу жылы-жылына 136 сағат.

Бағдарлама деңгейі – бастапқы.

Бағдарлама бойынша оқыту нысаны – күндізгі, қажет болған жағдайда-қашықтықтан. Жұмыстың негізгі формалары-топтық және жеке сабақтар.

Жұмыста қолданылатын әдістер мен тәсілдер: әңгімелер, экскурсиялар, сынақ стандарттарын орындау, практикалық тапсырмалар, байқаулар.

Қашықтықтан оқыту нысанын қолданған жағдайда сабақтарды өткізудің мынадай тәсілдері мен әдістері пайдаланылады: онлайн консультациялар, дәрістер, презентациялар, бейне-сабақтар, Практикалық тапсырмалар.

Білім беру процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері: бағдарламаны іске асыру бойынша жұмыста қолданылатын сабақ формалары:

-топтық;

- жеке-топтық.

Білім беру процесі тұрақты қалыптасқан топтарда, бір жастағы және әр түрлі жастағы топтарда өтеді. "Даналық мектебі" бағдарламасы бойынша оқығысы келетіндердің дәрігердің және ата-аналардың рұқсаты (медициналық анықтама және ата-аналардың қабылдау туралы өтініші) болуы тиіс.

Баланың созылмалы аурулары туралы ата-анадан ақпарат алу өте маңызды. Оқу жылының басында ата-аналар жиналысы өткізіледі, онда мұғалім бағдарлама, сабақтар мен іс-шаралар жоспарлары, оларды өткізу шарттары және т. б. туралы егжей-тегжейлі баяндайды.

Сабақ режимі: бір топпен сабақтар аптасына 2 рет өткізіледі. Бір сабақ 2 академиялық сағатқа созылады, сабақтар арасында 10 минут үзіліс болады (1 академиялық сағат – 45 минут). Теориялық және практикалық сабақтарды, экскурсияларды және саяхаттарды жоспарлау кезінде ауа-райының маусымдық өзгерістері ескеріледі. Демалыс кезінде бұқаралық іс-шаралар жоспарлануда: экскурсиялар, жорықтар, жарыстар және т. б.өткізіледі.

1.3. Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері

Бағдарламаның мақсаты:

- өскелең ұрпақты тәрбиелеуде халықтың ұлттық құндылықтары мен педагогикалық дәстүрлерін қолданудың оң тәжірибесін таратуға ықпал ету.
- тәрбиеленушілердің әлеуметтенуіне, олардың отбасындағы әлеуметтік рөлдерін игеруіне ықпал ету;
- құзыретті, адамгершілік тәрбиесінің жоғары мәдениеті бар, өмір үшін маңызды шешім қабылдауға дайын тұлға тәрбиелеу;
- қоғамда тиімді қарым-қатынас жасай алатын жас ұрпақты "жаңа формацияға" дайындау;
- балалар мен жасөспірімдердің рөлдік өзін-өзі сәйкестендіруіне ықпал ету;

Бағдарламаның міндеттері:

- Тәрбиелік:
  - - өмірдің барлық салаларында жасөспірімдерді тәрбиелеуге жәрдемдесу;
  - - әлеуметтік бейімделген тұлға болу қабілетін тәрбиелеу;
  - - адамгершілікпен белгіленген шеңберде тәрбиені қамтамасыз ететін жағдайлар жасау;
  - - әңгімелерде, пікірталастарда, тренингтерде бастамашылық пен қатысушылықты дамыту;
  - - "отбасы" және "отбасылық құндылықтар" ұғымдарын құрметтеуге тәрбиелеу;
  - - жасөспірімдердің проблемалары туралы білімнің құндылық бағдарлары мен маңыздылығын, оларды шешу мүмкіндіктерін және ақпаратты немесе көмекке келе алатын адамдарды табу қабілетін қалыптастыру.
- Тұлғалық:
  - адамның моральдық-еріктік қасиеттерін дамыту;
  - сеніп тапсырылған іс үшін жауапкершілікті тәрбиелеу;
  - өзара сыйластық, өзара түсіністік және өзара қолдау сезімдерін қалыптастыру;
  - көшбасшылық қабілеттерін тәрбиелеу және қиын жағдайда өзіне және ұжымның барлық мүшелеріне жауапкершіліктің толықтығын мойнына алу;
  - әлеуметтік белсенділікті дамыту;
  - тәртіпті, тәуелсіздікті тәрбиелеу;
  - өзін-өзі анықтау дағдыларын дамыту.

1.3ағдарламаның мазмұны

ОҚУ ЖОСПАРЫ

№	Бөлім, тақырып атауы	Сағат саны			Қорытынды аттестаттау түрі	Күні, айы, уақыты
		Барлығы	Оның ішінде			
			Теория	Тәжірибе		
1	БӨЛІМ I. Отбасы ұлттың тірегі	58	22	36		
1.1.1	«Отбасы клуб» жұмысы мақсаты, міндеті қандай жұмыстар жүргізіледі таныстыру	2	2		эссе	03.09
1.1.2.	Мен және менің отбасым	4	2	2	Газет байқауы	05.09 10.09
1.1.3	Отбасы бақыт мекені	4	2	2	әңгімелесу	12.09 17.09
1.1.4	Бала тәрбиесі	4	2	2	әңгімелесу	19.09 24.09
1.1.5	Аялы алақан	2		2	сайыс	26.09
1.1.6	Бала тәрбиесіндегі әкенің рөлі	4	2	2	тренинг	01.10 03.10
1.1.7	Ата-аналардың педагогикалық және психологиялық мәдениетін арттыру.	2		2	сайыс	08.10
1.2.1	Білгір отбасы	2	2		интеллектуалды сайысы	10.10
1.2.2	Салауатты өмір салты-денсаулық кепілі	2		2	Дойбыдан сайыс	15.10
1.2.3	«Отбасы шағын мемлекет»	4	2	2	конференция	17.10 22.10
1.2.4	Отбасылық серуен. Табиғат аясында ата-ана және оқушылар арасында	2		2	Фотосурет, сайыс	24.10
1.2.5	Әкеңнің төріне сенбе, еткен еңбегіне сен	4	2	2	Әңгімелесу	29.10 31.10
1.2.6	Толағай	2		2	Отбасылық сайыс	05.11
1.2.7	Біз бақытты отбасымыз	2		2	Бейнеролик байқау	07.11
1.2.8	Ең дәмді ас мәзірі	2		2	Бейнеролик байқау	12.11
1.2.9	Менің отбасым	2		2	Сурет байқауы	14.11
1.3.0	Әр бала-болашақ данышпан	2		2	Интеллекту	19.11

					алды сайыс	
2	БӨЛІМ ІІ. Отбасым-бақыт мекені	20	10	10		
2.1	Ұшқыр ой мен шешен тіл	2	2		Интеллектуалды сайыс	21.11
2.2	Тәрбие тал бесіктен	4	2	2		26.11 28.11
2.3	Отбасым-асыл қазынам	4	2	2	Сурет байқауы	03.12 05.12
2.4	Жарасымды жанұя	4	2	2	Фотоальбом байқауы	10.12 12.12
2.5	Мен және менің отбасы	2		2	эссе	17.12
2.6	Әженің сөзі, ақылдың көзі	4	2	2	кездесу	19.12
3	БӨЛІМ ІІІ. Отбасы құндылығы	24	12	12		
3.1	Әке көрген оқ жанар, шеше көрген тон пішер	4	2	2	эссе	24.12 26.12
3.2	Анамның үздік шаш өрімі	2	2		сайыс	07.01
3.3	Менің әкем ең жақсы адам	4	2	2	Өлең шумақтары	09.01 14.01
3.4	Атамның өсиеті	4	2	2	Бейнеролик байқауы	16.01 21.01
3.5	Бауырларым-байлығым	2		2	Бейнеролик байқауы	23.01
3.6	Үлгілі отбасы	4	2	2	сайыс	28.01 30.01
3.7	Менің отбасымның ұстанымдары	4	2	2	эссе	04.02 06.02
4	БӨЛІМ ІV. Аталар мектебі	16	6	10		
4.1	Жеті атасын білген ұл, жеті жұрттың қамын жер	2	2		Кездесу	11.02 13.02
4.2	Ер жігітке жарасар-салауатты бейнесі	4	2	2	Әңгімелесу	18.02 20.02
4.3	Алғыс айтам	2		2	Құттықтаулар	25.02
4.4	Біздің отбасы	2		2	фотобайқау	27.02
4.5	«Атаның сөзі, ақылдың көзі»	4	2	2	кездесу	04.03 06.03
4.6	Ата-ана мен бала арасындағы қарым қатынас	2		2	сайыс	11.03
5	БӨЛІМ V. Әжелер мектебі	18	10	8		

5.1	Отбасыммен бір күнім	4	2	2	фотоколлаж	13.04 18.04
5.2	Менің шежірем	4	2	2	пікірталас	20.03 25.03
5.3	Бірым-тыйым әдептілік негізі	4	2	2	Дөңгелек үстел	27.03 01.04
5.4	Қыздар білуге тиіс... (тұрмыстық қажеттіліктер)	2	2		әңгімелесу	03.04
5.5	Ана-өмірдің гүлі	4	2	2	әңгімелесу	08.04 10.04
	БАРЛЫҒЫ:	136	60	76		